

Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset

Yhteenvedo suuren/erittäin suuren herkkyyden ja suuren/erittäin suuren kielteisen muutoksen kohteista ja alueista

Selvityksessä (liite 8a, Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys) on arvioitu Hattulan Niinimäen tuulivoimahankkeen (VE1 12 voimalaa / VE2 9 voimalaa) vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön 15 aluekokonaisuudessa sekä sähkönsiirtoreitillä. Tähän yhteenvedoon on koottu ne kohteet ja aluekokonaisuudet, joissa herkkyys on arvioitu suureksi tai erittäin suureksi, tai joissa muutoksen suuruus tai vaikutuksen merkittävyys on arvioitu suureksi kielteiseksi.

Sähkönsiirron osalta tarkastelu koskee ainoastaan valittua reittiä SVE2 (maakaapelointi); ilmajohtovaihtoehdot SVE1 ja SVE3 on jätetty tämän yhteenvedon ulkopuolelle.

1. Lähivaikutusalue (0–9 km) — suurimmat kokonaisvaikutukset

Tällä vyöhykkeellä sijaitsevat hankkeen ainoat suuren kielteisen kokonaismerkittävyyden saaneet aluekokonaisuudet.

1.1 Renkajärven ympäristö (aluekokonaisuus 1)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Asuin ympäristöt (2–4 km)	Kohtalainen	Suuri: maiseman ominaispiirteet, luonne ja kokemus muuttuvat paikoin järven länsipuolella.	Suuri kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Kohtalainen**, muutoksen suuruus **Suuri**, vaikutuksen merkittävyys **Suuri kielteinen**.

1.2 Takajärven ympäristö (aluekokonaisuus 2)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Osa Hämeen Härkätien kulttuurimaisemia (~1,5 km)	Kohtalainen	Suuri: näkymät avautuvat hankealueen suuntaan peltojen aukeilta.	Suuri kielteinen
Takajärven ympäristön loma-asutus (1,5–5 km)	Kohtalainen	Suuri: muutos näkyy järven pohjoisrannalla merkittävänä.	Suuri kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Kohtalainen**, muutoksen suuruus **Suuri**, vaikutuksen merkittävyys **Suuri kielteinen**.

1.3 Hämeen Härkätie, osa 1 (aluekokonaisuus 3)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Hämeen Härkätie (2–9 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue, RKY-kohde	Suuri: tuulivoima-alue on uusi elementti, muuttaa rajatuilla kohdilla maiseman luonnetta.	Suuri kielteinen

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
	ja virallinen matkailutie.		

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Suuri**, vaikutuksen merkittävyys **Suuri kielteinen**.

Ainoa aluekokonaisuus, jossa sekä herkkyys että muutoksen suuruus ovat molemmat suuria.

1.4 Hämeen Härkätie, osa 2 (aluekokonaisuus 4)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Hämeen Härkätie (1,5–1,7 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Kohtalainen: alue pääosin metsäinen ja umpinainen, näkymät avautuvat vain paikoin.	Kohtalainen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Kohtalainen**, vaikutuksen merkittävyys **Kohtalainen**.

Aluekokonaisuudet 5 (Savijärven ympäristö) ja 6 (Alajärven ympäristö) eivät sisällä suuria tai erittäin suuria arvoja.

2. Ulompi vaikutusalue (7–27 km) — herkkyys usein suuri, muutos jää vähäiseksi

Tällä vyöhykkeellä toistuu kaava: kohteen herkkyys on suuri (paikoin erittäin suuri), mutta etäisyys pienentää muutoksen suuruuden ja vaikutuksen merkittävyyden vähäiseksi.

2.1 Hämeen Härkätie, osa 3 (aluekokonaisuus 7)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Osa Hämeen Härkätietä (9–22 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Vähäinen: vain muutamia yksittäisiä näkymiä hankealueen suuntaan.	Vähäinen kielteinen
Lietsan kylä (16 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Vähäinen: voimalat jäävät pääosin näkymäesteiden taakse.	Vähäinen kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Vähäinen**, vaikutuksen merkittävyys **Vähäinen kielteinen**.

2.2 Sääksmäen ja Tarttilan kulttuurimaisemat (aluekokonaisuus 8)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Sääksmäen ja Tarttilan kulttuurimaisemat (9,5–9,7 km)	Suuri: valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Vähäinen: muutos näkyy paikoin.	Vähäinen kielteinen
Historiallinen Sääksmäki, Jutikkalan kartano (20,7 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Vähäinen tai ei näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen
Niemen kartano ja Taljalan kylä (15,2 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Vähäinen**, vaikutuksen merkittävyys **Vähäinen kielteinen**.

2.3 Lehijärven kylämaisemat (aluekokonaisuus 9)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Ihalempi, Leiniälä ja Pelkola (7,9–8,4 km)	Suuri: valtakunnallinen ja maakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristö.	Kohtalainen: näkymät avautuvat järven yli ja peltojen aukeilta.	Kohtalainen kielteinen
Sattula (7,7–8,2 km)	Suuri: valtakunnallinen ja maakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta
Nihattula (8,9–9,4 km)	Suuri: valtakunnallinen ja maakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta
Parolannummen harjoituskenttä (9,8–10,3 km)	Suuri: valtakunnallinen ja maakunnallinen rakennettu kulttuuriympäristö.	Vähäinen: muutos ei näy merkittävästi.	Vähäinen kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Vähäinen**, vaikutuksen merkittävyys **Vähäinen kielteinen**.

2.4 Renkajoen kulttuurimaisemat (aluekokonaisuus 10)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Hämeen Härkätie, Kuittila (7,3–7,7 km)	Suuri: valtakunnallisesti	Vähäinen: voimalat jäävät pääosin näkymäesteiden taakse.	Vähäinen kielteinen

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
	merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY).		
Hämeen Härkätie, Rengon kirkko (8,2–8,3 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY).	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta
Irjalan kartano (18,8–18,9 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY).	Vähäinen: etäisyys heikentää muutoksen voimakkuutta.	Vähäinen kielteinen

2.5 Hämeenlinnan kantakaupunki (aluekokonaisuus 11)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Valtakunnallisesti merkittävät RKY-kohteet (11–15 km, 12 kpl)	Suuri: 12 valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.	Vähäinen: tiivis kaupunkirakenne rajoittaa käytännön näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen

2.6 Vanajaveden laakso ja Aulanko (aluekokonaisuus 12) — erittäin suuri herkkyys

Selvityksen ainoa alue, jossa herkkyys on arvioitu erittäin suureksi.

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Vanajaveden laakso ja Aulanko (12–12,5 km)	Erittäin suuri: yksi Suomen 27 kansallismaisemasta, valtakunnallisesti arvokas maisema.	Kohtalainen: osittainen näkymä tuulivoima-alueelle mahdollinen n. 12 km etäisyydeltä.	Kohtalainen kielteinen
Hämeenlinnan kaupunkipuisto (13–13,5 km)	Erittäin suuri: kansallinen kaupunkipuisto.	Vähäinen tai ei näkyvyyttä: puusto ja maastonmuodot estävät näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen
Vanajaveden laakson valtakunnallisesti merkittävät RKY-kohteet (12–22 km, 5 kpl)	Suuri: viisi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä.	Vähäinen: etäisyys heikentää muutoksen suuruutta.	Vähäinen kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Vähäinen**, vaikutuksen merkittävyys **Vähäinen kielteinen**.

3. Kaukovaikutusalue (18–30 km) — herkkyys suuri, vaikutus vähäinen

Kaikissa kaukovaikutusalueen kohteissa etäisyys (yli 18 km) pienentää muutoksen ja merkittävyyden vähäiseksi huolimatta kohteiden suuresta arvoluokasta.

3.1 Hakoisten linnavuoren ja Janakkalan kulttuurimaisemat (aluekokonaisuus 13)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Hakoisten linnavuoren kulttuurimaisema (21–21,5 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Vähäinen tai ei näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen
Viralan kartano (19,6–19,8 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta
Hakoisten kartano ja linnavuori (22,5–22,7 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta
Monikkalan ja Vanantaan kartanot (23,8–24 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta

3.2 Kaartjärven kulttuurimaisemat (aluekokonaisuus 14)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Vojakkalan kylä (18,6–18,8 km)	Suuri: valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö.	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta

3.3 Tammelan kulttuurimaisemat (aluekokonaisuus 15)

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
Tammelan kulttuurimaisemat (22,5 km)	Suuri: valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.	Vähäinen tai ei näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen
Mustialan maanviljelysopisto (24,5 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä	Ei näkyvyyttä.	Ei vaikutusta

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
	rakennettu kulttuuriympäristö.		
Saaren kartano ja kansanpuisto (24,6 km)	Suuri: valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.	Vähäinen tai ei näkyvyyttä.	Vähäinen kielteinen

Aluekokonaisuuden johtopäätös: herkkyys **Suuri**, muutoksen suuruus **Vähäinen**, vaikutuksen merkittävyys **Vähäinen kielteinen**.

4. Sähkönsiirto — valittu reitti SVE2 (maakaapeli)

Sähkönsiirron maisemavaikutuksia on selvityksessä arvioitu kolmelle reittivaihtoehdolle (SVE1, SVE2 ja SVE3). Koska hankkeeseen on valittu maakaapelointi (SVE2), tähän yhteenvetoon on sisällytetty vain kyseinen reitti; ilmajohtovaihtoehdot SVE1 ja SVE3 on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

Vaikutuskohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Merkittävyys
SVE2 – maakaapeli	Suuri: reitti kulkee suurelta osin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaan Hämeen Härkätien maisemissa.	Vähäinen: maakaapeli ei aiheuta muutoksia peltoaukean maisemaan; puustoisella alueella näkyy kapeana puuttomana kaistana.	Vähäinen kielteinen

Rakentamisaikainen vaikutus arvioidaan hetkellisesti suuremmaksi kuin toiminnan aikainen vaikutus, ja se on arvioitu kohtalaiseksi Härkätien valtakunnallisen arvon ja matkailutien statuksen vuoksi. Maakaapelin sijoittamisesta olemassa olevan voimajohdon reitille Kirkkomäen kaakkoispuolella ei synny maisemavaikutuksia.

5. Yhteenveto ydinhavainnoista

- **Suurin kielteinen kokonaismerkittävyys (suuri kielteinen)** kohdistuu hankkeen lähivaikutusalueella (0–9 km) sijaitseviin aluekokonaisuuksiin Renkajärvi (1), Takajärvi (2) ja Hämeen Härkätie osa 1 (3) — näissä sekä maiseman arvo että näkyvä muutos ovat merkittäviä.
- **Erittäin suuri herkkyys** esiintyy selvityksessä ainoastaan Vanajaveden laakson ja Aulangon aluekokonaisuudessa (kansallismaisema, kansallinen kaupunkipuisto), mutta etäisyyden (12–13 km) vuoksi muutos jää siellä kohtalaiseksi tai vähäiseksi.
- Ulommalla ja kaukovaikutusalueella (yli 7 km) toistuu kaava, jossa yksittäisten valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden herkkyys on suuri, mutta etäisyys pienentää käytännön muutoksen ja vaikutuksen merkittävyyden vähäiseksi.
- **Valittu sähkönsiirtoreitti SVE2 (maakaapeli):** alueen herkkyys on suuri (Hämeen Härkätien maisemat), mutta muutoksen suuruus ja vaikutuksen merkittävyys jäävät vähäisiksi — merkittävästi lievemmat kuin ilmajohtovaihtoehdolla SVE3, jonka merkittävyys arvioitiin suureksi.